

AMERICKÝ ANALYTIK A PROGNOTIK GEORGE FRIEDMAN: „NEBERTE PREZIDENTA USA TAK VÁŽNĚ, JE NEJSLABŠÍM LÍDREM V EUROAMERICKÉM SVĚTĚ“

- CZ24 News | 29. března 2021

USA: Spojené státy se nachází v bodu zásadního zvratu a transformace. V tomto desetiletí projdou zásadním konfliktem, aby znovu získaly energii, sílu a mocenské postavení ve světě. Rasový konflikt bude nadále sílit. Prezidentské volby v USA v roce 2028 zavedou radikálně nové principy amerického vládnutí. Ve své nedávno vydané knize *Bouře před klidem: svár v Americe, nadcházející krize ve 20. letech 21. století a následné vítězství* to tvrdí George Friedman.

Tento mezinárodně uznávaný geopolitický prognostik a stratég, autor bestsellerů, jež byly přeloženy do více než dvaceti jazyků, byl hostem další online debaty Centra transatlantických vztahů CEVRO Institutu (PCTR). Debatu můžete shlédnout ve videu níže.

Stažení z Blízkého východu, konfrontace Číny ohledně její obchodní politiky a snaha o zadržení Ruska byly hlavní zahraničně politické priority prezidenta Baracka Obamy. Byly to určující principy zahraniční politiky Donalda Trumpa. A ani Joe Biden se nevyhne tomu, aby se jeho zahraničně politické snahy zaměřovaly právě na tyto problémy. Navzdory turbulencím a nepokojům, kterým čelí

v posledních letech američtí prezidenti doma, je zahraniční politika Spojených států podle George Friedmana konzistentní bez ohledu na to, zda je prezidentem demokrat nebo republikán.

Pokud jde o Donalda Trumpa, „je velmi zajímavé, že když oddělíte jeho práci od rétoriky a od některých jeho šílených reakcí, je tady slušná kontinuita mezi ním a Bidenem a Obamou“, uvedl na diskusi pořádané Centrem transatlantických vztahů.

„Máme určité problémy a řešíme je určitým způsobem. Historie Ameriky, historie tři sta čtyřiceti milionů lidí nezávisí na tom, kdo je jejich prezidentem. Americký prezident je nejslabším lídrem v euroamerickém světě. Má proti sobě dvě komory parlamentu, federální právní systém, který ho může zastavit, ať bude dělat cokoli, a pak média, která jsou k němu vždy nepřátelská, ať už je prezidentem kdokoli. Neberte amerického prezidenta tak vážně. Co udělá Biden? To, co musí, a to, co může,“ tvrdí Friedman.

Během diskuse se Friedman věnoval i Číně a upozornil na vztahy Spojených států s jejich soupeři v minulosti. Především na americkou neschopnost správně odhadnout schopnosti svého soupeře. Buď jej podceňují, jako Japonsko během 2. světové války, nebo naopak jeho schopnosti přeceňují, jak se stalo v případě studené války a soupeření s tehdejšími Sovětským svazem.

George Friedman je uznávaný geopolitický stratég a analytik v oblasti zahraniční politiky, zakladatel a ředitel [Geopolitical Futures](#), autor mnoha bestsellerů, které byly přeloženy do více než dvaceti jazyků.

V roce 1996 založil konzultační společnost Stratfor, která dnes patří mezi nejvýznamnější světové dodavatele služeb v oblasti analýzy bezpečnostních rizik a shromažďování zpravodajských informací pro korporátní klienty. Jeho přesné analýzy a predikce z něj udělaly žádaného poradce mnoha státních i nestátních organizací v oblasti bezpečnosti a zahraniční politiky, stejně jako oblíbeného řečníka na významných konferencích a komentátora předních amerických médií.

Friedman je autorem *The Storm Before The Calm: America's Discord, the Coming Crisis of the 2020s, and the Triumph Beyond* (2020), která jen pár měsíců po uvedení na americký trh vyšla jako *Bouře před klidem, svár v Americe, nadcházející krize v 21. století a následné vítězství* v češtině díky Nakladatelství Tomáš Krsek.

Jeho fascinující předpověď celosvětového politického vývoje pro 21. století nabízí *Next 100 Years* z roku 2009 (česky: *Příštích 100 let, Dokořán*). Zájem čtenářů vyvolaly i jeho knihy *Flashpoints: The Emerging Crisis in Europe*, *The Next Decade* nebo *America's Secret War*.

Čína podle něj čelí mnoha vnitropolitickým problémům, které ji vyčerpávají, zároveň je důležité nepřeceňovat schopnosti čínských ozbrojených sil. Ty zcela postrádají institucionální paměť, nemají potřebné zkušenosti z reálného nasazení. „Čína může mít vojenské vybavení, jaké chce, ale nemá zkušenosti s velením a reálným bojem. A to lze jen těžko překonat,“ říká G. Friedman. Upozornil i na to, že Čína si znepřátelila všechny své sousedy a v současnosti nemá spojence. Dočasná je podle něj i role Číny jako globálního producenta cenově dostupného zboží.

„Ve Spojených státech panuje obecné povědomí, že Evropa už není spojencem. Minimálně není spojencem v tom smyslu, že už není automatické, že se navzájem podpoříme,“ uvedl Friedman dále v debatě Centra transatlantických vztahů. Kriticky hodnotí zejména vývoj v Evropské unii a její postoj k brexitu.

„Rozhodnutí EU dovolit Británii odejít bude historicky viděno jako jedno z jejích nejkatastrofálnějších rozhodnutí. Byrokracie Evropské unie je mistrem v aroganci. Nevidí nebezpečí, obzvláště zvenčí,“ říká Friedman. Unie podle něj selhává zejména v kritických situacích, ať už to byla krize v roce 2008, jednání s Velkou Británií, postoj k Polsku a Maďarsku, anebo pokud jde o zvládání současné pandemie.

Setkání s českým publikem, jež probíhalo online, využil George Friedman zejména k představení své poslední knihy *The Storm Before The Calm*, která v českém překladu jako *Bouře před klidem* vyšla koncem minulého roku péčí Nakladatelství Tomáš Krsek. Friedmanova poslední kniha vypráví historii Spojených států jako příběh střídání přesně časově vymezených cyklů, které se pravidelně opakují. Institucionální cyklus řídí primárně vztah mezi vládou a zbytkem společnosti a proběhne každých zhruba osmdesát let.

První začal sepsáním ústavy v roce 1787, druhý se zrodil v roce 1865 z občanské války, třetí vzešel z 2. světové války v roce 1945. V nejbližších letech se vyčerpá a nastoupí zcela nový, měl by začít kolem roku 2025. Socio-ekonomický cyklus mění dynamiku americké společnosti a ekonomiky každých padesát let.

Tyto cykly Friedman označuje jmény prezidentů, jejichž nástup k moci je vždy odstartoval a jejichž politika a zásadní společenské a ekonomické změny, jež realizovali, toto období vymezuje – Washingtonův, Jacksonův, Hayesův, Rooseveltův a Reaganův. Ten podle něj skončí prezidentskými volbami v roce 2028, maximálně 2032, které zavedou radikálně nové principy amerického vládnutí, a to jak institucionální, tak socioekonomické.

Kdo je vyhraje a stane se americkým prezidentem, který se výrazně zapíše do historie? Podle Friedmana „dojde k politickému boji, kde na jedné straně bude podrážděná a reakční technokracie, která bude dál tvrdit, že jí její odbornost, kredit a hodnota dává morální právo na moc ve Spojených státech. Jejím protivníkem bude koalice, kterou budou tvořit potomci lidí, kteří přišli v předchozím cyklu o majetek, a tito překonají etnické rozdíly, které v předchozím cyklu převládaly...tato koalice bude požadovat změnu v dělbě moci a přerozdělení bohatství“.

V každém případě poprvé v historii oba cykly skončí a znovu nastartují v přibližně stejném období. Spojené státy mají před sebou dramatické roky, kdy krizi vystřídá redefinice Ameriky, po které nastoupí období enormního růstu. Tuto redefinici Friedman označuje jako znovu-vymyšlení. Spojené státy označuje jako „vymyšlenou zemi“, která nevznikla přirozeně, nemá po staletí utvářenou historii, vznikla na zasedání ústavního konventu. Je to projekt otců zakladatelů a produkt kompromisu mezi Severem a Jihem.

Vymyšlený je i americký národ. Do dynamiky bouří, ze kterých se v americké historii opětovně rodí klidný pokrok, promlouvají tři symbolická ztělesnění představitele amerického národa, tři produkty specifického genetického mixu, který americká historie vytvořila: kovboj se složitým vztahem k povinnosti, zlu a ženám, válečník, jehož život utváří povinnost, a vynálezce, jehož objevy ženou Ameriku vpřed.

Friedman tak ve své knize podává další poutavý příběh historie USA, a to prostřednictvím vynálezů, jež zcela změnily americkou společnost a ekonomiku: elektrické energie, masivní /pásové produkce automobilů či mikročipu. Éra mikročipu se však již vyčerpala a další období enormního růstu a změny podle něj Americe přinese vyřešení problémů spojených se stářím.

„Nejsme národ jako vy, nemáme pět tisíc, tisíc nebo pět set let starou historii. A kromě toho, každých padesát let jsme se znovu vymysleli zcela nově. A pokaždé, když k tomu dochází, děláme to ve hněvu a zuřivosti, a to nám dává energii posunout se dopředu. Evropská očekávání toho, co se ve Spojených

státech stane, jsou trvale špatná, ale stále se objevují. My totiž děláme něco jiného, my se znovu vymýšlíme,“ uvedl v rámci představení své knihy pro české publikum George Friedman.

Bouře před klidem se setkala ve Spojených státech s pozitivní odezvou u čtenářů (čtyři a půl hvězdičky z pěti na Amazonu) i recenzentů. Bloomberg ji označil za jednu z nejlepších knih minulého roku, ve své recenzi její kvality vyzdvihl The Wall Street Journal, pochválil ji zavedený recenzentský portál Kirkus. O vlastní interpretaci historie USA se pokusil i Bruno Maçães v loni vydané knize History Has Begun.

Také on zde zmiňuje potřebu „znovu vymyšlení“ Ameriky, také on vysledoval v americké historii cykly, ve kterých se Amerika vyčerpala, aby se znovu pozvedla s novou energií, také Maçães je často nesmlouvavý vůči Evropě, když vývoj v ní srovnává s aktuální situací ve Spojených státech.

Friedman i Maçães se shodují také v tom, že rasová otázka je součástí americké historie, která pravidelně vyvstává a nikdy nebude uspokojivě zodpovězena. Oba predikují i nástup nové politické generace. Zatímco Maçães ale píše o socialismu mileniálů, který lze popsat jako „zábavní park, kde můžete v bezpečí zkoušet experimenty“, Friedman píše o potomcích těch, kdo přišli v předchozím cyklu o majetek, kteří budou požadovat změnu v dělbě moci a přerozdělení bohatství.

Obě knihy jsou nesmírně čtivé, Friedman se však striktně drží svého příběhu, jeho interpretace americké historie je domyšlenější a k vystavění argumentů, o které se opírá, nepotřebuje přehršel odkazů na jiné autory jako o generaci mladší Maçães. Jeho kniha je zase rozhodně zábavnější čtení, používá často nesmírně trefná a vtipná přirovnání. Pokud by se na obě podíval zpovzdálí svým typickým přístupem sám Maçães, možná by rozdíl mezi nimi popsal jako rozhodování, zda si chcete přečíst knihu (Friedman) nebo pustit chytrý a kvalitní seriál (Maçães). Ať už se rozhodnete jakkoliv, bude to dobře strávený čas. Jen už je načase, aby si Maçãese všiml nějaký český nakladatel a udělal mu české „titulky“.

Zdroj: <https://echo24.cz>